

СЕКЦІЯ II

ГУМАНІТАРНІ ВИМІРИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ

Грибан Віталій Григорович,

доктор біологічних наук, професор Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ

Ластовкін Владислав Анатолійович,

старший викладач кафедри фізичного виховання
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ В УКРАЇНІ

Фізична культура і спорт відіграють важливу роль у формуванні, зміцненні, збереженні здоров'я громадян, підвищенні працездатності та збільшенні тривалості активного життя, утвердженні міжнародного спортивного авторитету держави [1]. В Україні склалася критична ситуація у сфері фізичної культури і спорту: за офіційними даними лише 13% населення залучено до занять фізичною культурою і спортом.

Недооцінка соціально-економічної, оздоровчої і виховної ролі фізичної культури і спорту, відсутність чітко скоординованих програм взаємодії різних державних структур і громадських організацій, які беруть участь у фізкультурно-спортивному русі, негативно позначається на здоров'ї населення, соціально-економічному розвитку держави. За інтегральним показником здоров'я населення – середня тривалість життя людини Україна посідає одне з останніх місць в Європі [2].

Законодавство про фізичну культуру і спорт в Україні – комплексна і значна за обсягом частина законодавства України, що включає норми конституційного, цивільного, трудового, адміністративного, господарського, процесуального, податкового права, які стосуються державного управління в галузі фізичного виховання та спорту [3].

Центральне місце серед усіх нормативно-правових актів України займає Конституція, яка є основним документом держави. Конституція безпосередньо не регламентує спортивні відносини, які складаються в державі, проте, її ст.3 вказує на те, що життя і здоров'я людини є найвищою соціальною цінністю у державі, а в ч. 4 ст. 49 Конституції України закріплено, що держава дбає про розвиток фізичної культури і спорту.

Основоположним у спортивному праві є Закон України «Про фізичну культуру і спорт» [4], який визначає правові, соціальні, економічні й організаційні основи фізичної культури і спорту, участь державних органів, посадових осіб, а також підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності у зміцненні здоров'я громадян, досягненні високого рівня працездатності та довголіття засобами фізичної культури і спорту.

Відповідно до Закону держава регулює відносини у сфері фізичної культури і спорту шляхом формування державної політики в цій сфері, створення відповідних державних органів та умов їх функціонування. Державою гарантуються права громадян на заняття фізичною культурою і спортом; визначаються і характеризуються сфери та напрямки впровадження фізичної культури. Окрім того, цим законом передбачена можливість здійснення міжнародного співробітництва у сфері фізичної культури і спорту, а також відповідальність у разі порушення законодавства у цій сфері.

В Законі наголошується, що держава створює умови для правового захисту інтересів громадян у сфері фізичної культури і спорту, розвиває фізкультурно-спортивну індустрію та інфраструктуру, заохочує громадян зміцнювати своє здоров'я, вести здоровий спосіб життя. Крім цього Закону, для сфери фізичної культури важливими є Укази Президента України «Про державну підтримку розвитку фізичної культури і спорту в Україні» (1994 р.) та «Про додаткові заходи щодо державної підтримки розвитку фізичної культури і спорту в Україні» (2002 р.); «Про розвиток олімпійського руху в Україні» (1992 р.); Цільова комплексна програма «Фізичне виховання — здоров'я нації» (1998 р.); Державні тести і нормативи оцінки фізичної підготовленості населення України (1996 р.); Національна доктрина розвитку фізичної культури і спорту (2004 р.); Постанови

Кабінету Міністрів України про підготовку спортсменів України до Ігор Олімпіад та зимових Олімпійських ігор тощо.

Кабінет Міністрів України за участі громадських організацій розробляє систему заходів щодо підтримання та зміцнення здоров'я різних категорій населення в соціально-побутовій сфері та забезпечує умови для її впровадження в життя, використання фізичної культури і спорту як засобу профілактики і лікування захворювань. Створення умов для занять фізичною культурою населення за місцем проживання та у місцях масового відпочинку покладається на місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування за рахунок коштів відповідних бюджетів на підставі державних нормативів фінансування фізкультурно-оздоровчих програм.

Закон України “Про підтримку олімпійського, параолімпійського руху та спорту вищих досягнень в Україні” [від 14.09.2000], спрямований на регулювання відносин, які сприяють розвитку олімпійського та параолімпійського руху в Україні, гарантує державну підтримку його учасникам. Таким чином, ці закони є джерелами спортивного права України. Норми спортивного права також закріплюють ряд підзаконних нормативно-правових актів, а також міжнародно-правових актів в галузі спорту та фізичної культури. Проте ці норми, як правило, встановлюються самоврядними спортивними організаціями, на відміну від переважної більшості інших галузей правової системи України, часто-густо не є науково обґрунтованими і, як правило, не пройшли широкого обговорення серед фахівців та спортивної громади [5].

Фахівці звертають увагу на недосконалість спортивного законодавства, а тому його потрібно істотно коригувати. Воно повинно стимулювати суспільство для впровадження засобів фізичної культури і спорту в спосіб життя його членів, адже лише 13 відсотків українців ведуть активний спосіб життя, займаються фізкультурою. На кожні 100 тисяч населення в Україні припадає спортивних залів у 2-3 рази менше, ніж у розвинених державах, басейнів – у 30 разів менше. Понад 80 відсотків спортивних майданчиків не відповідають сучасним вимогам. Саме неналежна опіка держави над фізичною культурою та спортом є причиною численних негараздів галузі [6].

М. Ф. Турбіна [7] вважає, що в Україні фізичній культурі і спорту довелося зіткнутися з багатьма різноманітними проблемами, серед яких: невідповідність системи управління спортом принципово новим умовам розвитку сфери, постійна реорганізація державного органу управління у сфері фізичної культури і спорту, економічна криза тощо/

Фахівці визначають, що чинний Закон України “Про фізичну культуру і спорт” не відповідає реаліям сьогодення. Оскільки в Україні проводиться робота, спрямована на інтеграцію й адаптацію законодавства України до законодавства Європейського співтовариства, назріла нагальна потреба викласти вищезазначений Закон у новій редакції. Новий Закон України “Про фізичну культуру і спорт” має відобразити сучасні підходи до розвитку фізичної культури і спорту.

Основна причина виявлених недоліків у фізичною культурою і спортом – недооцінка органами управління соціальної ролі цього виду діяльності, бюрократизм та корумпованість чиновників.

Аналіз законодавства у галузі регулювання фізичної культури і спорту показує, що наукове, методологічне і організаційно-управлінське забезпечення розвитку фізичної культури і спорту не відповідає вимогам сьогодення

Бібліографічні посилання:

1. Лубышева Л.И. Социальная роль спорта в развитии общества и социализации личности / Л.И. Лубышева // Теория и практика физической культуры. 2001. – №4. – С. 11-15.
2. Курс адміністративного права України : підручник / за заг. ред. В. В. Коваленка. – К. : НАВС, 2012. – 808 с.
3. Завальнюк О. Юридичні засади регулювання сучасної спортивної діяльності/ Завальнюк // Право.-2014. -Вип 26.-С. 136-141.
4. Про фізичну культуру і спорт : Закон України № 3809-ХІІ від 24.12.93.
5. Мережко О. Проблеми ЗУ “Про міжнародне приватне право”: критичний погляд / О. Мережко// Правовий тиждень. – № 37(58) 11 вересня 2007 р. – С. 1.
6. Поташній Ю. Законодавчі амбіції спорту / Ю. Поташній // Віче. – 2009. – № 4. – С. 66-67.
7. Турбіна М.В. фінансування фізичної культури і спорту в Україні/ М.В.Турбіна// Фінансове право.-2011.-№ 2 (16).-С.31-34